

Effect of Intensive Dovanlo's short-term Daynamic Psychotrappy onThe Quality of Object Relations and Defense Mechanisms and in Adolescents White Separation Anxiety Disorder

Ahmad Nasseri*

M.Sc. Student in Exceptional Child Psychology and Education, University of Guilan, Rasht, Iran.

Mahnaz Khosrojavid

Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.)

Seyed Mousa Kafi Masouleh

Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.

Abstract

Separation anxiety disorder is one of the most common mental disorders in teenagers that causes severe physical and mental disorders. The aim of this study was investigated effect of Intensive Dovanlo's short-term Daynamic Psychotrappy onThe Quality of Object Relations and Defense Mechanisms in Adolescents White Separation Anxiety Disorder. This study was experimental method with pre-test-post-test design with a control group. The study's population consisted of all male students of the second High school with separation anxiety disorder from khalkhal city during the academic year ۲۰۲۱-۲۰۲۲. Among these, ۶۰ number of students with separation anxiety disorder based on March et al.'s separation anxiety questionnaire (۱۹۹۷) and the structured clinical interview and other inclusion criteria the research were selected and random assignment and placed in two experimental and control groups (۳۰ people in each group).The experimental group was trained ۱۰ sessions of ۶۰ minutes under a short-term in Dovanlo's short-term Daynamic Psychotrappy. Bell's (۱۹۹۵) thematic relationship questionnaires and Andrews et al.'s (۱۹۹۳) defense mechanisms questionnaires were used for both groups

* Corresponding Author: ahmadnaserilord@yahoo.com

How to Cite: xxxxxxx

in the pre- and post-test stages. Research data were analyzed by multivariate covariance analysis. The results showed that Dovanlo's short-term Daynamic Psychotrapy can significantly improve the quality of Object relationships and reduce Defense Mechanisms in Adolescents. Based on this, the using of Dovanlo's short-term Daynamic Psychotrapy can help students with separation anxiety disorder in reducing psychological problems and increasing the quality of relationships.

Keywords: Dovanlo's short-term Daynamic Psychotrapy, Object Relations, Defense Mechanisms, Separation Anxiety Disorder.

آماده انتشار

روان شناسی افراد استثنایی
دوره ۴، شماره ۴، نام فصل، سال، ص ص
.atu.ac.ir
DOI:

تأثیر روان درمانی پویایی فشرده کوتاه مدت دوانلویی بر کیفیت روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی در نوجوانان با اختلال اضطراب جدایی

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران احمد ناصری *

دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران مهناز خسروچاوین

استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران سید موسی کافی
 ماسوله

چکیده

اختلال اضطراب جدایی از شایع‌ترین اختلال روانی در نوجوانان است که موجب اختلالات شدید جسمانی و روانی می‌شود. هدف این پژوهش بررسی تأثیر روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت دوانلویی بر کیفیت روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی در نوجوانان با اختلال اضطراب جدایی انجام شد. این پژوهش از نوع تجربی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه پژوهش، کلیه دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم دارای اختلال اضطراب جدایی شهرستان خلخال در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ تشکیل دادند. از این میان تعداد ۳۰ دانش‌آموز دارای اختلال اضطراب جدایی بر اساس پرسشنامه اضطراب جدایی مارچ و همکاران (۱۹۹۷) و مصاحبه بالینی ساختار یافته و سایر ملاک‌های ورود به پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل (هر گروه ۱۵ نفر) جای‌دهی شدند. گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای تحت برنامه روان‌درمانی پویایی کوتاه مدت دوانلویی قرار گرفتند. برای هر دو گروه در مرحله پیش و پس‌آزمون از پرسشنامه‌های روابط موضوعی بل (۱۹۹۵) و مکانیسم‌های دفاعی آندروز و همکاران

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه گیلان است.

*نویسنده مسئول: ahmadnaserilord@yahoo.com

(۱۹۹۳) استفاده شد. داده‌های پژوهش با تحلیل کوواریانس چند متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت می‌تواند به‌طور معناداری موجب بهبود کیفیت روابط موضوعی و کاهش مکانیسم‌های دفاعی ناسازگار در نوجوانان شود. بر این اساس استفاده از روان‌درمانی پویایی کوتاه‌مدت فشرده دوانلویی می‌تواند به دانش‌آموزان دارای اختلال اضطراب جدایی در کاهش مشکلات روان‌شناختی و افزایش کیفیت روابط کمک کند.

کلیدواژه‌ها: روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت دوانلویی، روابط موضوعی، مکانیسم‌های دفاعی، اختلال اضطراب جدایی.

آماده انتشار

مقدمه

یکی از انواع اضطراب‌ها که از دوران کودکی آغاز می‌شود و ممکن است در دوره نوجوانی و بزرگسالی ادامه پیدا کند، اختلال اضطراب جدایی^۱ است. اضطراب جدایی زمانی در نوجوانان رخ می‌دهد که ترس یا اضطراب شدید جدایی از افرادی که به آن‌ها وابسته هستند رخ دهد و معمولاً برای چهار هفته یا بیشتر ادامه داشته باشد. آن‌ها ممکن است در مورد خوابیدن، بیرون رفتن، مدرسه یا هر عملی که آن‌ها را از کسانی که دوستانشان دارد، دور کند، مضطرب شوند (انجمن روان‌پزشکی آمریکا^۲، ۲۰۱۷). اختلال اضطراب جدایی از شایع‌ترین اختلالات روانی در نوجوانی است، که ۶ تا ۲۰ درصد از کودکان و نوجوانان کشورهای توسعه یافته را تحت تأثیر قرار می‌دهند (هانسدوتیر^۳، ۲۰۱۸).

از جمله مفاهیمی که به‌طور دقیق روابط نوجوان با سایرین را مورد بررسی قرار داده و نقش مهمی در پدیدآیی اضطراب اینها می‌کند، روابط موضوعی است (بیضایی و همکاران، ۱۳۹۷). روابط موضوعی، بازنمایی‌های شخص، از خود و سایرین و عوامل همراه با این بازنمایی‌ها (هندلزالتس^۴ و همکاران، ۲۰۱۴) یا ظرفیت‌های مشخص برای برقراری روابط انسانی تعریف می‌شود که در سال‌های اولیه زندگی شکل می‌گیرد (کلی^۵، ۲۰۱۴). آشفتگی‌های روابط موضوعی موجب افزایش آسیب‌پذیری در مقابل اضطراب می‌شود. برخی از پژوهش‌ها حاکی از آن است افرادی که در کودکی طرد شوند سرزنش یا بحالت‌زدگی را تجربه خواهند نمود و احتمالاً در آینده به شرایط اضطراب‌آمیز اشتغال ذهنی پیدا کنند (میرصادقی و همکاران، ۱۳۹۷). کاظمینی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با هدف مطالعه الگوی روابط موضوعی با تأکید بر کارکرد انعکاسی مشاهده نمودند که اضطراب جدایی نوجوان در چهار مؤلفه ترس از تنها ماندن، ترس از رها شدن، ترس از بیماری جسمی و نگرانی درباره رویدادهای خطرناک کاهش بالینی معناداری یافت.

از جمله عوامل مرتبط دیگر با اختلالات اضطرابی شدید، مکانیسم‌های دفاعی است که به‌طور طبیعی در دوران کودکی و نوجوانی به‌صورت دفاع رشدنا یافته^۶ وجود دارد (کیوکا^۷ و

۱. Separation Anxiety Disorder

۲. American Psychiatric Association

۳. Hannesdottir

۴. Handelzalts

۵. Kelly

۶. Inmature

۷. Ciocca, Collazzoni, Limoncin, Franchi, Mollaioli

همکاران، ۲۰۱۷). نوجوانان مبتلا به اختلال اضطراب جدایی به دلیل تجربه طرد از والدین و اضطراب فراوان در شرایط بین فردی به مکانیسم‌های دفاعی رشدنایافته و ناسازگارانه متوسل می‌شوند تا بتوانند اضطراب خود را کنترل کنند (گیسپ^۱ و همکاران، ۲۰۱۹؛ عباسی و همکاران، ۱۳۹۴). مکانیسم‌های دفاعی با سازگاری کمتر (مانند انکار، فرافکنی و ...) موجب تحریف و حذف آشکار بازتابی درونی خود و سایرین و یا واقعیات بیرونی می‌شود و باورها، احساسات و ترس‌های بالقوه را دور نگه می‌دارد، اما سطوح دفاعی سازگارتر موجب آگاهی بیشتر از حالات ذهنی شناختی و احساسی و عوامل استرس‌زای درونی و بیرونی شده، لذا، احساس رضایت، تاب آوری و سازگاری بهتر را افزایش می‌دهند (هایدن^۲ و همکاران، ۲۰۲۱؛ دی جوزپه^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). میکائیلی و مولایی (۱۳۹۹)، بیان داشتند که بین اختلال اضطراب جدایی با مکانیسم‌های دفاعی رشدیافته رابطه منفی معنادار و با مکانیسم‌های دفاعی روان رنجور و رشدنایافته رابطه مثبت معناداری وجود دارد. در نتیجه مکانیسم‌های دفاعی رشدنایافته به عنوان متغیر پیش‌بینی‌کننده اختلال اضطراب جدایی مورد تأیید قرار گرفت.

گرچه تاکنون درمان‌های دارویی و روان‌شناختی مختلفی (درمان شناختی-رفتاری و رفتار درمانی) برای درمان اختلال اضطراب جدایی گسترش یافته است و اثربخشی قابل قبول درمانی را نشان داده‌اند، اما در اکثر موارد، این درمان‌ها در از بین بردن کامل علائم با شکست مواجه شده و افراد مبتلا همچنان با ترس‌های مختلف مربوط به بیماری‌شان دست‌وپنجه نرم می‌کنند. از طرفی، طبق پژوهش‌ها، درمان‌های دارویی و روان‌شناختی مورد استفاده برای دیگر اختلالات اضطرابی، برای اختلال اضطراب جدایی غیرموثر بوده است (کاپلند^۴ و همکاران، ۲۰۱۴). یافته‌ها حاکی از آن است که روان‌درمانی پوششی فشرده کوتاه‌مدت، یک درمان مؤثر در نوجوانان مبتلا به اختلال اضطرابی است که به درمان‌های استاندارد قبلی پاسخ کافی ندادند (سیتک^۵ و همکاران، ۲۰۲۱). بنابراین با توجه به پژوهش‌های بوش و میلر^۶ (۲۰۱۵) و کی‌یف^۷ و همکاران (۲۰۱۴) که اثربخشی روان‌درمانی

۱. Giuseppe

۲. Hayden

۳. Di Giuseppe, Prout, Fabiani & Kui

۴. Copeland

۵. Çitak

۶. Bosh & Miler

۷. Keefe

پوشی فشرده کوتاه مدت بر اختلال اضطراب جدایی را تأیید کردند، در پژوهش حاضر از روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت دوانلویی استفاده شد.

دوانلو در دهه ۱۹۷۰ نتایج تحقیقات بالینی خود را در کنگره بین‌المللی روان‌درمانی پوشی منتشر و روش خود را با نام روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت به جامعه روانپزشکی و روانشناسی دنیا معرفی کرد (بیر، ۲۰۱۷). توجه اصلی در این درمان بر روی ناهشیار است که توسط شکستن مقاومت و با تولید تصاویر ذهنی و خاطرات زنده از محتوای ناخودآگاه روشنایی بر ساختار هسته اصلی ناهشیار می‌تابد (گلیسون^۲ و همکاران، ۲۰۱۸)، هیجان‌های عمیق و زیرین ناخودآگاه ظاهر و تجربه می‌گردد و از ساختار نوروتیک روان فرد پرده برداشته می‌شود (محمودی فهسارو همکاران، ۱۳۹۲) هدف این روش دسترسی به احساسات و عواطف ناهشیار است که در طولانی مدت توسط فرد سرکوب یا مورد غفلت واقع شده‌اند (دوانلو، ۲۰۰۵). این تعارضات درونی موجب بروز احساساتی چون خشم، غم و احساس گناه می‌شود. برای ممانعت از بروز این احساسات به قسمت آگاهانه و هوشیار، فرد اضطراب را تجربه می‌نماید. در نتیجه بروز اضطراب، مکانیسم‌های دفاع روانی به صورت خودکار فعال شده (هلتی^۳، ۲۰۱۵) و بر عملکردهای فرد تأثیر بیرومندی می‌گذارند.

نتایج پژوهش یافته‌های مسکریان و همکاران (۱۳۹۵)، حاکی از آن بود که روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت، با تمرکز بر الگوهای ارتباطی دارد. ضمن ارتقای کیفیت روابط موضوعی، اضطراب را کاهش داد، که سودمندی این روش درمانی را نشان می‌دهد. پروت و همکاران^۴ (۲۰۱۹)، بیان داشتند که درمان روان‌پوشی می‌تواند مکانیسم‌های دفاعی ناسازگار را هدف قرار داده و موجب بهبود ظرفیت خودتنظیمی، افزایش انعطاف‌پذیری و بهبود روابط بین‌فردی شود. پریسوز و همکاران (۲۰۱۹)، مشاهده نمودند که روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت موجب کاهش احساسات منفی و بهبود فرایندهای بین‌فردی می‌شود.

علی‌رغم تمام موارد ذکر شده، در زمینه متغیرهای روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی در جامعه بزرگسالان پیشینه پژوهشی موجود است اما در جامعه نوجوانان پژوهش‌های بسیار اندکی انجام شده است. همچنین، در مورد اثربخشی روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت

۱. Beeber
۲. Glisson
۳. Hilty
۴. Prout

بر کیفیت روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی و نشانه‌های اختلال اضطراب جدایی در جامعه مردان مبتلا به اعتیاد، اختلال شخصیت مرزی، زنان متأهل، اختلال وسواس اجباری، افسردگی، اضطراب اجتماعی، اضطراب فراگیر و اضطراب جدایی در جامعه بزرگسالان انجام شده است و با وجود این که بسیاری از نوجوانان از اختلال اضطراب جدایی رنج می‌برند، در جامعه نوجوانان با تأکید بر جنسیت پسران پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است. بنابراین بنظر می‌رسد وجود اختلال اضطراب جدایی در نوجوان باعث می‌شود که مشکلات فراوانی را در روابط خانوادگی، مدرسه، عملکرد اجتماعی، گوشه‌گیری و بی‌انگیزه بودن را تجربه کند. اگر اضطراب جدایی چنانچه درمان نشود، دارای سیری مزمن خواهد بود و تأثیراتی را در زندگی نوجوانان خواهد داشت. برای مثال ترس از اینکه هنگام جدایی از والدین دچار پیامدهای منفی و مخاطره‌آمیز شود، ممکن است از شرکت در فعالیت‌های دسته‌جمعی و بازی با دیگر بچه‌ها یا حتی از رفتن به مدرسه امتناع کند، به لحاظ احساس توانایی و خودکارآمدی تضعیف شود، در جای خودش بماند و انگیزه رشد و پیشرفت نداشته باشد، یا در تطابق و سازگاری خویش با محیط اطراف و جامعه، دچار مشکل باشد

از طرفی روابط موضوعی به پردازش هیجانی نوجوان کمک می‌کند و باعث می‌شود که در شرایط دشوار و رخداد‌های منفی از روان خود محافظت کند، در مقابل، نارسایی در روابط موضوعی موجب سرکوب و نقص پردازش هیجانی نوجوان می‌شود. همچنین در این میان روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت با تأثیر بر مسیر تحلیلی اضطراب و پایش لحظه‌به‌لحظه اضطراب، کمک زیادی به نوجوانان مبتلا به اختلال اضطراب جدایی می‌کند. علی‌رغم تمام موارد ذکرشده، پژوهش‌ها پیرامون کیفیت روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی در نوجوانان مبتلا به اختلال اضطراب جدایی اندک است. همچنین مطالعات محدود در زمینه اضطراب جدایی نوجوانان به‌ویژه درمان‌های پویایی، علاقه‌مندی و انگیزه پژوهشگر (به دلیل حضور در جمع نوجوانان و ارتباط نزدیک با ایشان به واسطه شغل دبیری و مشاوره)، از دلایل دیگر انجام پژوهش می‌باشد. نتایج این پژوهش می‌تواند مورد استفاده پژوهشگران، روانشناسان بالینی و مؤسسات اصلاحی و تربیتی همچون مدرسه قرار گیرد، چراکه شناسایی این افراد و درمان آنان می‌تواند به این افراد کمک کرده که در زندگی خویش به‌سوی استقلال حرکت کنند و توانایی استفاده از فرصت‌های پیشرفت شخصی را داشته باشند. لذا

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت دوانلویی بر کیفیت روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی نوجوانان دارای اختلال اضطراب جدایی انجام شد.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر طرح پژوهش نیز یک مطالعه تجربی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم دارای اختلال اضطراب جدایی شهرستان خلخال در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود (طبق آمار ارائه شده از اداره آموزش و پرورش منطقه خلخال حدود ۱۰۰ نفر دانش‌آموز پسر در مقطع متوسطه دوم مشغول به تحصیل بودند). برای گردآوری داده‌ها پس از اخذ کد اخلاق به شماره (IR.GULAN.REC.۱۴۰۱.۰۰۷) از دانشگاه گیلان از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. بدین صورت که ابتدا تمام مدارس متوسطه دوم شهر خلخال (۸ دبیرستان و هنرستان) انتخاب و در مرحله بعد از هر مدرسه ۳ کلاس پایه‌های دهم و یازدهم و دوازدهم به صورت تصادفی انتخاب شدند سپس اعضای این کلاس‌ها (۴۸۰ نفر از دانش‌آموزان) با پرسشنامه اضطراب جدایی (مارچ و همکاران، ۱۹۹۷) مورد بررسی قرار گرفتند و افرادی که نمره برش ≤ 60 کسب کردند ۳۶ نفر شناسایی شدند سپس با آن‌ها مصاحبه بالینی ساختار یافته نشانگان اضطراب جدایی صورت گرفت و از بین آن‌ها تعداد ۳۰ نوجوان دارای اختلال اضطراب جدایی به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل (هر گروه ۱۵ نفر) جای‌دهی شده و گروه آزمایش، ۱۰ جلسه و هر جلسه به مدت ۹۰ دقیقه به صورت تک به تک و طبق برنامه زمانی از پیش تعیین شده تحت روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت قرار گرفتند. پس از آن مجدداً پرسشنامه‌های کیفیت روابط موضوعی و سبک‌های دفاعی بر هر دو گروه انجام شد. لازم به توضیح است که در ابتدا، در یک جلسه توجیهی و با ذکر اهداف پژوهش، از دانش‌آموزان و والدین آن‌ها رضایت‌نامه دریافت شد تا در پژوهش شرکت نمایند و پژوهشگر به شرکت‌کنندگان این اطمینان را داد که کلیه مطالب ارائه‌شده در جلسات درمانی و نتایج پرسشنامه‌ها محرمانه خواهد بود. در این پژوهش، برنامه درمانی توسط پژوهشگر که در این زمینه آموزش‌های لازم را دیده، انجام گرفت.

ملاک‌های ورود این پژوهش عبارت بودند از: جنسیت (پسر)، سن (۱۶ تا ۱۸

سال)، فقدان بیماری جسمی مزمن (برای بررسی این امر، به پرونده‌های الکترونیکی تحصیلی و سلامت دانش‌آموزان مراجعه شد)، رضایت داوطلبانه شرکت‌کنندگان و دارای ذهنیت روانشناختی و قابلیت استفاده از رویکرد روان‌پویشی (ارزیابی توسط مصاحبه آغازین). ملاک‌های خروج هم عبارت بودند از: تجربه هم‌زمان درمان‌های روان‌شناختی دیگر، غیبت بیش از ۲ جلسه در برنامه آموزشی و آزمودنی‌هایی که در جریان آموزش پشیمان شدند و مایل به ادامه همکاری با پژوهشگر نبودند.

ابزارهای پژوهش

مصاحبه بالینی ساختار یافته نشانگان اضطراب جدایی: مصاحبه بالینی ساختار

یافته‌های علایم اضطراب جدایی در سال ۲۰۰۲ توسط شر و همکاران جهت دستیابی به همه ۸ ویژگی اضطراب جدایی طراحی شده است. این مدل هم در دوران کودکی و هم در دوران بزرگسالی مورد آزمایش قرار گرفته است. در مورد هر ویژگی گروهی از سوالات متناسب با سن افراد فراهم شده است که پاسخ‌گویی به این سوالات توسط مصاحبه‌گر بالینی مورد سنجش قرار می‌گیرد. مصاحبه بالینی ساختار یافته علایم اضطراب جدایی برای به کارگیری در جمعیت بزرگسالان سازماندهی شده است. که شامل ۲ بخش ۸ قسمتی جهت سنجش می‌باشد. یک بخش دستیابی به علایم اختلال اضطراب کودکی و دیگری برای اضطراب جدایی بزرگسالی. نتایج آماری به دست آمده از همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ مقدار ۰/۷۹ برای دوران کودکی و ۰/۸۵ برای دوران بزرگسالی به دست داد که نشان دهنده همسانی درونی بسیار خوبی است (شر و همکاران، ۲۰۰۲). از آنجا که این مصاحبه منطبق با الگوی DSM-IV در تشخیص اختلال اضطراب جدایی بزرگسالی است، به عنوان ابزار بسیار مفیدی در تشخیص این اختلال در جوامع متعدد شناخته شده است (شر و همکاران، ۲۰۰۲).

پرسشنامه چند بعدی اضطراب: پرسشنامه اضطراب جدایی توسط مارچ و همکاران

(۱۹۹۷) ساخته شد که ۳۹ گویه دارد و برای ارزیابی نشانه‌های اضطراب در گروه‌های سنی ۸ تا ۱۹ سال استفاده می‌شود. هر گویه بر اساس یک مقیاس چهاردرجه‌ای لیکرت از صفر تا سه (هرگز، بندرت، گاهی اوقات و همیشه) پاسخ داده می‌شود. این مقیاس چهار بعد اضطراب اجتماعی (۹ آیتم)، اضطراب جدایی (۹ آیتم)، اجتناب از آسیب (۹ آیتم) و

نشانه‌های جسمانی (۱۲ آیتم) را اندازه‌گیری میکند (کینجری، گینزبورگ و بوستین^۱، ۲۰۰۹). در مطالعه ایوارسون^۲ (۲۰۰۶) برای کل مقیاس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ و برای خرده مقیاس‌های اضطراب اجتماعی، نشانه‌های جسمانی، اجتناب از آسیب و اضطراب جدایی به ترتیب ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳، ۰/۸۴، ۰/۷۱، ۰/۶۴ به دست آمد. مشهدی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود به پایایی این ابزار را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و روایی صوری آن با مطلوب گزارش نمودند. مشهدی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود روایی همگرا و واگرایی این پرسشنامه را به ترتیب ۰/۳۸ و ۰/۰۲ گزارش دادند. پیرزادی (۱۳۹۷) ضریب پایایی از طریق آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۸۰ گزارش نموده است. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ برآورد گردید.

پرسشنامه روابط موضوعی بل: این مقیاس دارای ۴۵ سؤال با پاسخ‌دهی به صورت درست/ نادرست است که روابط موضوعی را در قالب ۴ خرده مقیاس دل‌بستگی نایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری می‌سنجد. بل ضرایب اعتبار بازآزمایی چهارهفته‌ای خرده مقیاس‌های آن را ۰/۵۸-۰/۹۰ و ثبات درونی آن‌ها را ۰/۷۸-۰/۹۰ گزارش کرده است. روایی این مقیاس نیز از طریق سنجش همبستگی آن با مقیاس‌های مختلف مانند مقیاس درجه‌بندی روان‌پزشکی مختصر، نشانگان مثبت و منفی، پرسشنامه چندمحوری بالینی میلون^۱، پرسشنامه چندوجهی شخصیت منه‌هوتا^۲ و فهرست تجدیدنظرشده ۹۰ گوی‌های نشانه‌های بیماری تأیید شده است (بل، ۱۹۹۵). مقیاس روابط موضوعی بل در ایران توسط پرویز آزاد فلاح و همکاران (۱۳۹۶) و با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۶-۰/۷۷ و ضریب اعتبار دو نیمه کردن ۰/۶۰-۰/۷۷ استانداردسازی شده است. نتایج تحلیل عاملی نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل روی نمونه غیر بالینی مشکل از دانشجویان ایرانی، نشان داد که این مقیاس می‌تواند روابط موضوعی را در ۴ بعد ارزیابی کند: خودمحوری، بیگانگی، دل‌بستگی نایمن و بی‌کفایتی اجتماعی (سگریان و همکاران، ۱۳۹۶).

پرسشنامه مکانیسم‌های دفاعی: پرسشنامه سبک‌های دفاعی، یک ابزار ۴۰ سؤالی می‌باشد که توسط آندروز و همکاران (۱۹۹۳) ساخته شد و سه سبک دفاعی رشد یافته (پخته)، روان‌آزرده و رشد نیافته (ناپخته) را می‌سنجد که در مقیاس ۹ درجه‌ای از (کاملاً

۱. Kingery, Ginsburg & Burstein

۲. Ivarsson

مخالف = ۱ تا کاملاً موافق = ۹) نمره گذاری می‌شود. در نمره گذاری این پرسشنامه برای هر سبک دفاعی، میانگین نمره‌های آن سبک محاسبه می‌شود. در ایران توسط حیدری نسب و شعیری (۱۳۹۰) پرسشنامه را در دانش آموزان دختر و پسر اول دبیرستان تا پیش‌دانشگاهی بررسی کردند. ضریب پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ برای دانش آموزان ۰/۷۱ به دست آمد. بازآزمایی پرسشنامه بین ۴۰/۴ تا ۸۲/۰ گزارش شد

روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه‌مدت

روان‌درمانی پوشی یک مداخله فردی و متمرکز بر احساس است. که در دهه ۱۹۷۰ توسط دوانلو به جامعه روانپزشکی و روانشناسی دنیا معرفی شد. توجه اصلی در این درمان بر روی ناهشیار است (بیر و همکاران، ۱۳۹۷). در جدول ۱ راهبردهای کلی این مداخله طی جلسه‌ها ارائه شده است. کاشفی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود روایی محتوایی آن را بررسی و ضریب ۰/۷۵ گزارش کردند. همچنین در پژوهش احمدی و همکاران (۱۴۰۰) و حیدری نسب و همکاران (۱۹۳) استفاده و اعتبار آن تایید شده است.

جدول ۱. محتوای جلسات روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت به تفکیک جلسات

جلسه	محتوای درمان
جلسه اول	آموزش روانی هدف: آشنایی نوجوان با دهمانگر توضیح روند مداخله و هدف نهایی از جلسات آشنایی با الزامات روان‌درمانی پوشی مانند صداقت و اجرای تکالیف خانگی
جلسه دوم	اجرای مصاحبه (توالی پوشی) و دسترسی مستقیم به ناهشیار هدف: کاهش مکانیسم‌های دفاعی و ایجاد پیوند درمانی
جلسه سوم	اجرای مصاحبه (توالی پوشی) و دسترسی مستقیم به ناهشیار هدف: کاهش مکانیسم‌های دفاعی و ایجاد پیوند درمانی
جلسه چهارم	اجرای تکنیک افزایش همدلی خود بر اساس خیال پردازی و ارائه تمرین خانگی هدف: درک کردن عشق‌های موجود در زندگی نوجوان درک نوجوان از داشتن سازمان مخرب ناهشیار ^۱
جلسه پنجم	اجرای تکنیک افزایش همدلی خود بر اساس تصویر سازی ^۲ و ارائه تمرین خانگی هدف: درک کردن عشق‌های موجود در زندگی نوجوان

۱. Distractive organization of the uncouncious

۲. Imagination

[T] Commented: برنامه به شکل جزئی تر معرفی شود
آیا برنامه قبلاً توسط شخص دیگری تدوین شده است و پشتوانه پژوهشی دارد؟
آیا خود پژوهشگر برنامه را از ادبیات موجود استخراج کرده است؟ در این صورت ویژگی‌های روانسنجی برنامه هم به معرفی اضافه شود.

درک نوجوان از داشتن سازمان مخرب ناهشیار

جلسه ششم	بررسی محتوای جلسات قبل و اجرای تکنیک ترس از صمیمیت یا مشکل در نزدیکی هیجانی ^۱ هدف: تجربه کردن احساس‌های آسیب‌دیده در رابطه انتقالی با درمانگر
جلسه هفتم	بررسی محتوای جلسات قبل و اجرای تکنیک ترس از صمیمیت یا مشکل در نزدیکی هیجانی هدف: تجربه کردن احساس‌های آسیب‌دیده در رابطه انتقالی با درمانگر
جلسه هشتم	بررسی محتوای جلسه قبل و اجرای تکنیک‌های مورد نیاز مانند، خشم و احساس گناه
جلسه نهم	بررسی محتوای جلسه قبل و اجرای تکنیک‌های مورد نیاز مانند، خشم و احساس گناه
جلسه دهم	مرور تکنیک‌های جلسات قبل و خلاصه و جمع‌بندی جلسات

در نهایت داده‌های به‌دست آمده از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و با توجه به رعایت مفروضه‌های زیربنایی برای تجزیه و تحلیل داده در نرم افزار SPSS-۲۴ از تحلیل کوواریانس یک و چند متغیری به منظور حذف اثر پیش‌آزمون استفاده شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۳۰ دانش‌آموز با میانگین سنی گروه آزمایش (۱۷/۲۷±۰/۹۸) و گروه کنترل (۱۷/۳۳±۰/۷۲) در بازه سنی ۱۶ تا ۱۸ سال حضور داشتند. از میان شرکت‌کننده در گروه آزمایش، ۲۰ درصد (۳ نفر) ۱۶ سال، ۳۳/۳ درصد (۵ نفر) ۱۷ سال و ۴۶/۷ درصد (۷ نفر) ۱۸ سال و ۲۶/۷ درصد (۴ نفر) پایه دهم، ۲۶/۷ درصد (۴ نفر) پایه یازدهم و ۴۶/۷ درصد (۷ نفر) پایه دوازدهم و در گروه کنترل ۳۳/۳ درصد (۲ نفر) ۱۶ سال، ۴۰ درصد (۶ نفر) ۱۷ سال و ۴۶/۷ درصد (۷ نفر) ۱۸ سال، ۲۰ درصد (۳ نفر) پایه دهم، ۴۶/۷ درصد (۷ نفر) پایه یازدهم و ۳۳/۳ درصد (۵ نفر) پایه دوازدهم بودند.

جدول ۲. آماره توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	وضعیت	گروه	\bar{X}	SD	شاپیرو-ویلک	p
کیفیت روابط خود محوری موضوعی	پیش-آزمون	آزمایش	۸/۶۷	۱/۶۸	۰/۹۱۰	۰/۱۳۶
		کنترل	۹/۶۷	۱/۴۵	۰/۹۱۵	۰/۱۶۰
	پس-آزمون	آزمایش	۴/۲۰	۱/۲۱	۰/۹۱۹	۰/۱۸۴
		کنترل	۹/۳۳	۱/۴۰	۰/۸۹۹	۰/۰۹۲

۱. Problemwhit emotional closenss

۰/۰۹۲	۰/۸۹۹	۲/۰۲	۵/۶۶	آزمایش	پیش -	
۰/۰۹۸	۰/۹۰۱	۲/۴۴	۵/۱۳	کنترل	آزمون	بیگانگی
۰/۲۷۶	۰/۹۳۰	۱/۱۳	۴/۱۳	آزمایش	پس -	
۰/۱۰۱	۰/۹۰۲	۲/۳۷	۵/۰۷	کنترل	آزمون	
۰/۱۹۲	۰/۹۲۰	۱/۴۷	۷/۲۰	آزمایش	پیش -	
۰/۰۹۴	۰/۹۰۰	۱/۵۴	۷/۳۳	کنترل	آزمون	دل بستگی نایمن
۰/۰۰۹	۰/۸۲۸	۰/۹۲	۴/۸۷	آزمایش	پس -	
۰/۰۹۳	۰/۸۹۹	۱/۷۳	۷/۱۳	کنترل	آزمون	
۰/۱۴۰	۰/۹۱۱	۲/۳۷	۵/۷۳	آزمایش	پیش -	
۰/۱۳۸	۰/۹۱۱	۲/۳۰	۵/۸۰	کنترل	آزمون	بی کفایتی
۰/۰۸۲	۰/۸۹۶	۰/۹۲	۴/۴۷	آزمایش	پس -	اجتماعی
۰/۰۷۹	۰/۸۹۵	۱/۹۹	۵/۵۳	کنترل	آزمون	
۰/۲۲۸	۰/۹۲۵	۵/۴۸	۳۲/۶۷	آزمایش	پیش -	
۰/۲۴۴	۰/۹۲۷	۴/۹۹	۳۲/۵۳	کنترل	آزمون	سبک رشد یافته
۰/۹۸۲	۰/۹۸۲	۷/۸۹	۴۷/۱۳	آزمایش	پس -	
۰/۶۵۶	۰/۹۵۸	۵/۱۹	۳۲/۸۷	کنترل	آزمون	
۰/۳۱۱	۰/۹۳۴	۴/۴۹	۹۹/۴۷	آزمایش	پیش -	
۰/۱۵۳	۰/۹۱۴	۳/۹۵	۶۰	کنترل	آزمون	سبک روان
۰/۶۲۴	۰/۹۵۶	۱/۵۲	۴۱/۸۷	آزمایش	پس -	مکانیسم های دفاعی
۰/۴۸۹	۰/۹۴۸	۴/۶۱	۵۹	کنترل	آزمون	آزرده
۰/۱۹۱	۰/۹۲۰	۵/۰۱	۹۵/۸۷	آزمایش	پیش -	
۰/۴۰۸	۰/۹۴۲	۴/۴۴	۹۶/۴۰	کنترل	آزمون	سبک رشد
۰/۲۶۵	۰/۹۲۹	۸/۹۴	۸۱/۱۳	آزمایش	پس -	نیافته
۰/۶۶۲	۰/۹۵۸	۴/۳۵	۹۵/۹۳	کنترل	آزمون	

همان طور که در جدول ۲، مشاهده می شود. نمره میانگین متغیر خود محوری، بیگانگی، دل بستگی نایمن، بی کفایتی اجتماعی، سبک روان آزرده و سبک رشد نیافته در گروه آزمایش، در پس آزمون، نسبت به پیش آزمون کاهش و نمره میانگین سبک رشد یافته در گروه آزمایش، در پس آزمون، نسبت به پیش آزمون افزایش یافته است.

جهت بررسی تأثیر روان‌درمانی پویشی فشرده کوتاه‌مدت بر متغیرهای روابط موضوعی و مکانیسم‌های دفاعی با در نظر گرفتن تفاوت‌های پیش از مداخله، تحلیل کوواریانس چند متغیری (مانکووا) با رعایت مفروضه‌های آمار پارامتریک، استفاده شد. در ادامه، ابتدا مفروضه‌ها و سپس یافته‌های تحلیل گزارش شده است.

برای بررسی فرض نرمال بودن توزیع روابط موضوعی، مکانیسم‌های دفاعی و اضطراب جدایی، از آزمون شاپیرو-ویلک استفاده شد. با توجه نتایج آزمون شاپیرو ویلک ($P > 0/05$)، توزیع متغیرهای پژوهش نرمال بودند. نتایج آزمون لوین نشان داد که واریانس‌های دو گروه کنترل و آزمایش در مرحله پس آزمون در خود محوری ($F=2/025$ و $P=0/166$)، بیگانگی ($F=0/693$ و $P=0/412$)، دل‌بستگی نایمن ($F=0/085$ و $P=0/773$) و بی‌کفایتی اجتماعی ($F=0/028$ و $P=0/847$) در سطح جامعه با هم برابر می‌باشند ($P > 0/05$). بر اساس آزمون باکس-کاکس همگنی ماتریس-کوواریانس دو گروه کنترل و آزمایش در زیر مقیاس‌های متغیر کیفیت روابط موضوعی معنادار و مورد تایید بود ($P=0/114$)، نتایج آزمون بارتلت ($P=0/000$ ، $XY=43/56$) نشان داد که رابطه بین این مؤلفه‌ها، معنادار است؛ بنابراین، شرط مکفی بودن همبستگی‌ها بین مؤلفه‌های روابط موضوعی برقرار است. نتایج مربوط به شاخص‌های اعتباری تحلیل کوواریانس چند متغیری برای زیر مقیاس‌های متغیر روابط موضوعی، نشان داد اثر گروه بر ترکیب مؤلفه‌های مورد مطالعه معنی است ($P < 0/001$ ، $F=26/64$ و $P < 0/001$). بر این اساس، مجذور اتا نشان می‌دهد که تفاوت بین دو گروه با توجه به مؤلفه‌های متغیر وابسته، در مجموع معنی‌دار است و میزان این تفاوت، برای ترکیب زیر مقیاس‌های متغیر روابط موضوعی $0/84$ است؛ یعنی 84 درصد از واریانس زیر مقیاس‌های متغیر روابط موضوعی ناشی از اثر آزمایشی است.

نتایج آزمون لوین زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی نشان داد که واریانس‌های دو گروه کنترل و آزمایش در مرحله پس آزمون در سبک رشد یافته ($F=3/03$ و $P=0/093$)، سبک روان‌آزرده ($F=1/71$ و $P=0/202$) و سبک رشد نیافته ($F=3/70$ و $P=0/065$) در سطح جامعه با هم برابر می‌باشند ($P > 0/05$). بر اساس آزمون باکس-کاکس همگنی ماتریس-کوواریانس دو گروه کنترل و آزمایش در زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی معنادار و مورد تایید بود ($P=0/088$ ، $BoxM=12/47$)، نتایج آزمون بارتلت ($P=0/000$)،

$X^2=68/70$ نشان داد که رابطه بین این مؤلفه‌ها، معنادار است؛ بنابراین، شرط مکفی بودن همبستگی‌ها بین مؤلفه‌های مکانیسم‌های دفاعی برقرار است. نتایج مربوط به شاخص‌های اعتباری تحلیل کوواریانس چند متغیری برای زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی، نشان داد که اثر گروه بر ترکیب مؤلفه‌های مورد مطالعه معنی‌آمیز است ($F=30/36, P<0/001$) و $0/80$ اثر پیلایی). بر این اساس، مجدور انا نشان می‌دهد که تفاوت بین دو گروه با توجه به مؤلفه‌های متغیر وابسته، در مجموع معنی‌دار است و میزان این تفاوت، برای ترکیب زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی $0/80$ است؛ یعنی ۸۰ درصد از واریانس زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی ناشی از اثر آزمایشی است.

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری (مانکووا) زیر مقیاس‌های متغیر روابط موضوعی

منبع	مؤلفه‌ها	SS	DF	MS	F	P	Eta	OP
گروه	خود محوری	۱۳۹/۱۳	۱	۱۳۹/۱۳	۱۰۴/۲۱	۰/۰۰۱	۰/۸۱۳	۱
	بیگانگی	۹/۰۳	۱	۹/۰۳	۴/۴۳	۰/۰۴۶	۰/۱۵۶	۰/۵۲
	دلبستگی نایمن	۴۱/۰۶	۱	۴۱/۰۶	۲۸/۲۴	۰/۰۰۱	۰/۵۴۱	۱
	بی کفایتی اجتماعی	۷/۴۴	۱	۷/۴۴	۷/۸۳	۰/۰۱۰	۰/۲۴۶	۰/۷۷

نتایج جدول ۳، نشان می‌دهد بین دو گروه آزمایش و کنترل در زیر مقیاس‌های متغیر روابط موضوعی تفاوت معنادار وجود دارد. مجدور انا نشان می‌دهد که ۸۱/۳ درصد از واریانس خود محوری، ۱۵/۶ درصد از واریانس بیگانگی، ۵۴/۱ درصد از واریانس دلبستگی نایمن و ۲۴/۶ درصد از واریانس بی کفایتی اجتماعی، ناشی از شرایط آزمایشی است ($P<0/001$).

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار تعدیل‌شده زیر مقیاس‌های متغیر کیفیت روابط موضوعی به همراه

حدود اطمینان ۹۵ درصدی

مؤلفه‌ها	گروه	\bar{X}	SD	حد پایین	حد بالا
خود محوری	کنترل	۹/۱۴	۰/۳۱	۸/۴۸	۹/۷۷
	آزمایش	۴/۴۱	۰/۳۱	۳/۷۶	۵/۰۵
بیگانگی	کنترل	۵/۲۰	۰/۳۹	۴/۴۰	۶
	آزمایش	۴	۰/۳۹	۳/۲۰	۴/۸۰
دلبستگی نایمن	کنترل	۷/۲۸	۰/۳۳	۶/۶۱	۷/۹۶

۵/۳۹	۴/۰۴	۰/۳۳	۴/۷۲	آزمایش	
۶/۰۹	۵	۰/۲۶	۵/۵۵	کنترل	بی کفایتی
۵	۳/۹۱	۰/۲۶	۴/۴۵	آزمایش	اجتماعی

برای بررسی اینکه میانگین کدامیک از گروه‌ها، در پس‌آزمون مؤلفه‌های روابط موضوعی، پس از تعدیل و کنترل نمرات پیش‌آزمون، بیشتر است، در جدول ۴، میانگین‌های تعدیل‌شده مؤلفه‌ها گزارش شده است. با توجه به جدول ۴ مشاهده می‌شود که میانگین تعدیل‌شده گروه‌های آزمایش و کنترل، تفاوت میانگین بین دو گروه معنی‌دار است ($p < 0/001$). بر این اساس، شرایط آزمایشی با اطمینان ۹۵ درصد بر بهبود زیر مقیاس‌های متغیر روابط موضوعی تأثیر گذار بوده است.

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل کواریانس چند متغیری (مانکووا) زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی

منبع	مؤلفه‌ها	SS	DF	MS	F	P	Eta	OP
سبک رشد یافته	۱	۱۴۷۲/۶۰	۱	۱۴۷۲/۶۰	۳۶/۰۵	۰/۰۰۱	۰/۵۹۱	۱
سبک روان‌آزرده	۱	۱۹۶۵/۵۳	۱	۱۹۶۵/۵۳	۸۷/۶۹	۰/۰۰۱	۰/۷۷۸	۱
سبک رشد نیافته	۱	۱۴۹۵/۱۸	۱	۱۴۹۵/۱۸	۳۶/۶۴	۰/۰۰۱	۰/۵۶۶	۱

بر اساس نتایج جدول ۵، بین دو گروه آزمایش و کنترل در زیر مقیاس‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی تفاوت معنادار وجود دارد. مجدداً نشان می‌دهد که ۵۹/۱ درصد از واریانس سبک رشد یافته، ۷۷/۸ درصد از واریانس سبک روان‌آزرده و ۵۶/۶ درصد از واریانس سبک رشد نیافته، ناشی از شرایط آزمایشی است ($P < 0/001$).

جدول ۶. میانگین و انحراف معیار تعدیل‌شده مؤلفه‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی به همراه حدود اطمینان ۹۵ درصدی

مؤلفه‌ها	گروه	\bar{X}	SD	حد پایین	حدود اطمینان ۹۵ درصد	حد بالا
سبک رشد یافته	کنترل	۳۲/۹۵	۱/۶۶	۲۹/۵۳	۳۶/۳۶	
سبک رشد یافته	آزمایش	۴۷/۰۶	۱/۶۶	۴۳/۶۵	۵۰/۴۷	
سبک روان‌آزرده	کنترل	۵۸/۶۱	۱/۲۳	۵۶/۰۷	۶۱/۱۴	

آزمایش	۴۲/۲۶	۱/۲۳	۳۹/۷۳	۴۴/۷۹
کنترل	۹۵/۶۴	۱/۷۵	۹۲/۰۳	۹۹/۲۵
آزمایش	۸۱/۴۲	۱/۷۵	۷۷/۸۱	۸۵/۰۴

با توجه به جدول ۶ مشاهده می‌شود که میانگین تعدیل شده گروه‌های آزمایش و کنترل، تفاوت میانگین بین دو گروه معنی‌دار است ($p < 0/001$). بر این اساس، شرایط آزمایشی با اطمینان ۹۵ درصد بر بهبود مولفه‌های متغیر مکانیسم‌های دفاعی تأثیر گذار بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر، باهدف تعیین تأثیر روان‌درمانی پویشی فشرده کوتاه‌مدت بر بهبود کیفیت روابط موضوعی، مکانیسم‌های دفاعی در نوجوانان با اختلال اضطراب جدایی انجام گرفت. نتایج نشان داد که روان‌درمانی پویشی فشرده کوتاه‌مدت بر کیفیت روابط موضوعی نوجوانان دارای اختلال اضطراب جدایی تأثیر دارد. در واقع، روان‌درمانی پویشی فشرده کوتاه‌مدت می‌تواند به‌طور معناداری موجب بهبود کیفیت روابط موضوعی نوجوانان دارای اختلال اضطراب جدایی شود. مطالعات انجام‌شده به‌وسیله مسکریان و همکاران (۱۳۹۵) و پریسوز و همکاران (۲۰۱۹) با یافته‌های این پژوهش همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت، در روان‌درمانی پویشی فشرده کوتاه‌مدت، درمانگر با برقراری محیطی صمیمانه و امن، ایجاد ظرفیت، بازسازی دفاع‌های بدوی، اتحاد درمانی ناخودآگاه را برانگیخته می‌کند که پادزهری برای بیگانگی، دلبستگی ناامن، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری است. در جلسات درمان با تجربه روابط صمیمانه، ظرفیت بینش هیجانی نسبت به مشکلات گذشته کسب می‌شود و موجب کاهش خودمحوری و بی‌کفایتی اجتماعی ناشی از تجربه‌های تلخ پیشین می‌شود. همچنین، افراد مبتلا کمتر دچار ترس و پریشانی، فرافکنی و ضعف در کنترل می‌شوند و روابط موضوعی آن‌ها بهبود می‌یابد. این روش درمانی به نوجوانان کمک می‌کند تا بدانند چگونه با احساسات و تعارضات خود مواجه شوند و مشکلات خود را حل کنند. لذا، به‌نظر می‌رسد که روان‌درمانی پویشی کوتاه‌مدت می‌تواند به‌عنوان یکی از روش‌های درمانی موجب بهبود کیفیت روابط موضوعی نوجوانان با اختلال اضطراب جدایی شود.

همچنین نتایج آزمون نشان داد که روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه‌مدت بر مکانیسم‌های دفاعی نوجوانان دارای اختلال اضطراب جدایی تأثیر دارد. در واقع، روان‌درمانی پوشی فشرده کوتاه‌مدت می‌تواند به‌طور معناداری موجب بهبود مکانیسم‌های دفاعی نوجوانان دارای اختلال اضطراب جدایی شود. مطالعات انجام‌شده به‌وسیله محمودی قهساره و همکاران (۱۳۹۲) و پروت و همکاران (۲۰۱۹) با یافته‌های این پژوهش همسو است.

نتیجه بدست آمده را می‌توان این‌گونه تبیین کرد که طی جلسه‌های درمانی، افراد تشویق می‌شوند تا از دفاع‌های خویشتن عبور نموده و هیجانات و احساسات سرکوب‌شده خود را تجربه کنند تا روش‌های ارتباط تأثیرگذارتری با دنیای بیرون ایجاد نمایند. روان‌درمانی پوشی، موجب ایجاد سبک‌های دفاعی انطباقی‌تری شده و علائم پاتولوژیک بیمار به علت تغییر در سبک‌های دفاعی او بهبود می‌یابد. روان‌درمانی پوشی کوتاه‌مدت، نه تنها به علت اینکه در زمان بسیار کوتاهی به رفع نشانه‌های اختلال و بازسازی شخصیت می‌پردازد، از آن لحاظ که موجب افزایش ظرفیت‌های بیمار در خودشناسی می‌شود، اهمیت فراوانی دارد.

همچنین، در این روش درمانی استفاده از شیوه‌هایی مانند اطمینان‌بخشی و تشویق، بهره‌برداری از شوخ‌طبعی، تمرکز سرسختانه بر احساس و تمرکز بر جزئیات موجب استفاده کمتر از مکانیسم‌های دفاعی ناسازگار و کاهش اضطراب می‌شود. در واقع، در روان‌درمانی پوشی، بر رهاسازی و بازسازی مکانیسم‌های دفاعی ناکارآمد تأکید می‌شود، لذا اولین بخش مهم از این فرایند، بازشناسی دفاع یعنی بالا بردن شناخت بیمار به فرایندهای ناهشیار، می‌باشد که توسط آن بیماران یاد می‌گیرند تا الگوهای دفاعی خویشتن را بشناسند.

از آنجا که به گروه آزمایش در جلسات درمانی کمک می‌شود تا دفاع‌های ناکارآمدی که در محیط نامناسب خود استفاده می‌کنند را شناسایی نمایند. از طرفی یاد می‌گیرند تا از دفاع‌های مناسب در شرایط گوناگون استفاده کنند. همچنین، در این روش درمانی افراد می‌آموزند تا احساس‌های خود را تجربه کنند و نسبت به دفاع‌ها و رفتاری که موجب سرکوب احساسات می‌شود، آگاهی پیدا کنند، لذا، نیازی نمی‌بینند که از دفاع‌های نامناسب در شرایط گوناگون برای پنهان کردن احساسات خود استفاده کنند. در واقع، در این گروه دفاع‌های رشدیافته که به صورت سازگار، کارآمد و بهنجار عمل می‌کنند، افزایش می‌یابد، زیرا نیازی به تلاش برای سرکوب احساس خود ندارند. لذا، به نظر می‌رسد که روان‌درمانی

پوشی کوتاه مدت می تواند به عنوان یکی از روش های درمانی موجب بهبود مکانیسم های دفاعی نوجوانان با اختلال اضطراب جدایی شود.

با توجه به یافته های این پژوهش، می توان نتیجه گرفت که روان درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت موجب بهبود کیفیت روابط موضوعی، بهبود مکانیسم های دفاعی در نوجوانان دارای اختلال اضطراب جدایی می شود. از آنجایی که از خصوصیات افراد مبتلا به اختلال اضطراب جدایی، مشکلاتی در تنظیم هیجان و همچنین در تشخیص و توصیف هیجانات، سرکوب هیجان ها و ناتوانی در برقراری عواطف متناسب با شرایط به علت ترس از طرد و از دست دادن اشخاص مورد دلبستگی است، در روان درمانی پوشی فشرده کوتاه مدت، ظرفیت بینش هیجانی نسبت به مشکلات گذشته کسب می شود و موجب کاهش خودمحوری و بهبود روابط موضوعی می گردد. از طرفی، در این رویکرد درمانی اشخاص با احساسات خود مواجه شده و شیوه های منطقی تری را برای کنار آمدن با تجربه ها و احساسات خود یاد می گیرند که موجب کاهش مکانیسم های ناسازگار می شود. همچنین، ابراز هیجانات در فضای امن به همراه عدم احساس طرد از سمت درمانگر موجب بهبود ابرازگری عاطفی و کاهش اضطراب می گردد. لذا توصیه می شود افراد متخصص در این حیطه برای بهبود کیفیت روابط موضوعی و کاهش مکانیسم های دفاعی نوجوانان دارای اضطراب جدایی از برنامه های روان درمانی پوشی کوتاه مدت فشرده در کلینیک های بالینی استفاده کنند.

این مطالعه هم مانند هر مطالعات دیگر دارای محدودیت هایی بوده است. از آن جمله تنها در نوجوان پسر متوسطه دوم شهرستان خلیخال، یکی بود پژوهشگر و آموزش دهنده، فراهم نشدن امکان انجام مطالعه پیگیری و عدم کنترل متغیرهای وضعیت تحصیلی، اقتصادی و مشکلات بین فردی بوده است. بر اساس محدودیت های پژوهش، برای محققان بعدی پیشنهادهای پژوهشی می شود: ۱- در پژوهش های آینده، جامعه دختران نیز مورد بررسی قرار گرفته و با پژوهش حاضر مقایسه شوند. ۲- در اجرای پژوهش و برای جلوگیری از سوگیری در نتایج، از مداخله گری بی طرف استفاده شود. ۳- در پژوهش های آتی متغیرهای وضعیت تحصیلی و اقتصادی و مشکلات بین فردی کنترل شوند. ۴- جهت بررسی اثرات مداخله، در پژوهش های آینده برای انجام مطالعه پیگیری هم برنامه ریزی شود.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله از همکاری و مساعدت کلیه مسئولین آموزش و پرورش شهرستان خلخال و به‌ویژه دانش آموزان صبور شرکت‌کننده در این پژوهش (مربوط به پایان‌نامه کارشناسی ارشد) صمیمانه تشکر و قدر دانی می‌نمایند.

منابع

احمدی، فرشاد؛ گودرزی، محمدعلی؛ و کاظمی رضایی، سیدعلی. (۱۴۰۰). اثربخشی روان‌درمانی پویایی فشرده کوتاه‌مدت (ISTDP) در تجارب تجزیه‌ای، روابط موضوعی و نادیده انگاری پاداش تاخیری در افراد مبتلا به اختلالات اعتیادی و مصرف مواد. روان‌شناسی

بالینی، ۱۳(۱) (پیاپی ۴۹)، ۶۵-۷۸

بیضایی، معین؛ شهامت‌ده، فاطمه و داریوش، فاطمه. (۱۳۹۷). رابطه بین روابط موضوعی و علائم جسمانی‌سازی: نقش میانجی نظریه ذهن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه خیام.

پیرزادی، حجت. (۱۳۹۷). اختلال اضطراب جدایی: ویژگی‌ها، سبب‌شناسی و راهکارهای درمانی. تعلیم و تربیت اسلامی، ۴(۱۵۳)، ۳۳-۳۹.

حیدری نسب، لیلا؛ خوریانیان، مهدی، طیبی. (۱۳۹۳). اثربخشی روان‌درمانی پویایی کوتاه‌مدت فشرده بر کاهش نشانه‌ها و سبک‌های دفاعی در بیماران مبتلا به اضطراب. مطالعات روان‌شناسی بالینی، ۴(۱۴)، ۱۴۳-۱۶۸.

حیدری نسب، لیلا و شعیری، محمد رضا. (۱۳۹۰). ساخت عاملی پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نمونه‌های غیر بالینی ایرانی. فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، ۶(۲۱)، ۷۶-۹۷.

عباسی، زهره؛ امیری، شعله و طالبی، هوشنگ. (۱۳۹۴). اثربخشی درمان شناختی/رفتاری متمرکز بر واحد پردازش‌های بر کاهش علائم اضطراب جدایی کودکان ۶ و ۷ ساله. روانشناسی بالینی و شخصیت، ۱۳(۲)، ۵۱-۶۴.

کاشفی، فهیمه؛ ازخوش، منوچهر؛ خانجانی، محمدسعید، آقایی، حکیمه. (۱۴۰۲) تاثیر روان درمانی پویشی فشرده کوتاه مدت بر تمایز یافتگی خود و رفتار دلبستگی در روابط زناشویی زنان دارای گرایش به پیمان شکنی زناشویی. روان پرستاری، ۱۱(۱)، ۱۶-۱.

کاظمینی، تکتم، سپهری شاملو، زهره، مشهدی، علی و مدرس غروی، مرتضی. (۱۳۹۹). مطالعه الگوی روابط موضوعی با تأکید بر کارکرد انعکاسی در والدین کودکان با اختلال اضطراب جدایی: طراحی برنامه روانی آموزشی و بررسی اثربخشی آن. رساله دکتری روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد.

محمودی قهساره، مصطفی؛ آقامحمدیان شهرباف، حمیدرضا؛ حسین آبادی، حسین و دهقانی، محمود. (۱۳۹۲). کارایی روان درمانی پویشی کوتاه مدت تعدیل کننده اضطراب بر مکانیزم های دفاعی غیر انطباقی و ابرازگری هیجانی بیماران مبتلا به هراس اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه فردوسی مشهد.

مسگریان، فاطمه، ازادفلاح، پروین و فراهانی، حجت الله. (۱۳۹۵). واریانس مفهوم ارتباط با موضوع و سودمندی روان درمانی (CCRT) مبتنی بر مضمون محوری تعارض ارتباطی در اضطراب اجتماعی. رساله دکتری روانشناسی، دانشگاه تربیت مدرس.

مشهدی، علی؛ سلطانی شال، رضا؛ میردورقی، فاطمه و بهرامی، بتول. (۱۳۹۱). ویژگی های روانسنجی مقیاس چندبعدی اضطراب کودکان. روان شناسی کاربردی، ۱۱(۲)، ۷۰-۸۷.

میرصادقی، سودابه؛ سهرابی، فرامرز؛ برجعلی، احمد؛ احمدی، حسین و فرخی، نورعلی. (۱۳۹۷). مقایسه سبک های فرزند پروری و کیفیت روابط موضوعی مادران کودکان با اختلال اضطراب جدایی و مادران کودکان عادی. فصلنامه روانشناسی افراد استثنائی، ۸(۲۹)، ۲۰۱-۲۲۱.

میکائیلی، نیلوفر و مولائی، مهری. (۱۳۹۹). نقش خودانگاره و مکانیزم های دفاعی در پیش بینی علائم اختلال اضطراب جدایی بزرگسالان در جمعیت دانشجویی. مطالعات روان شناختی، ۱۱(۱۶)، ۳۹-۲۳.

Alavi, A., Mohammadi, MR., Joshaghani, N., & Mahmoudi-Gharaei, J. (۲۰۱۰). Frequency of psychological disorders amongst children in urban areas of Tehran. *Iran J psychiatry*, ۲(۵), ۱-۱۰.

- American Psychiatric Association (2017). What are anxiety disorders? <https://www.psychiatry.org/patients-families/anxiety-disorders/what-are-anxiety-disorder> Accessed November 27, 2019.
- Andrews, G., Pollock, C., Stewart, G., (1989). The determination of defense style by questionnaire. *Arch. Gen. Psychiatry*, 46 (2), 200-210.
- Barberis, N., Costa, S., Cuzzocrea, F., & Quattropiani, MC. (2018). Trait EI in the relationship between needs fulfilment and symptoms and attitudes associated with EDs. *Ment Health Prev*, 10: 20-25.
- Busch, F.N., & Milrod, B.L. (2012) : Psychodynamic Treatment for Separation Anxiety in a Treatment Nonresponder. *Journal of the American Psychoanalytic Association*. 60(2) :893-919.
- Ciocca, G., Collazzoni, A., Limoncin, E., Franchi, C., Mollaioli, D., Di Lorenzo, G., Santarnecchi, E., Troisi, A., Siracusano, A., Rossi, A., Jannini, E.A., (2017). Defence mechanisms and attachment styles in paranoid ideation evaluated in a sample of non-clinical young adults. *Riv Psichiatr* 52, 162-167.
- Copeland, WE., Angold, A., Shanahan, L., & Costello, EJ. (2012). Longitudinal patterns of anxiety from childhood to adulthood: the Great Smoky Mountains Study. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 51(1):21-33.
- Davanloo, H. (2002). *Intensive short-term dynamic psychotherapy*. In B. J. Sadock & V. A. Sadock (Ed.), *Kaplan and Sadock's comprehensive textbook of psychiatry*, 728-752. Lippincot: Williams and Wilkins.
- Di Giuseppe, M., Prout, T. A., Fabiani, M., & Kui, T. (2020). Defensive profile of parents of children with externalizing problems receiving Regulation-Focused Psychotherapy for Children (RFP-C): A pilot study. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology*, 8(2). doi:10.6092/2282-1719/mjcp-2010.
- Giuseppe, MD., Ciacchini, R., Piarulli, A., Nepa, G., & Conversano, C. (2019). *Mindfulness dispositions and defense style as positive responses to psychological distress in oncology professionals*. *European journal of oncology nursing*, 25, 102-110.
- Glisson, L., Leitão, S., & Claessen, M. (2019). Evaluating the efficacy of a small-group oral narrative intervention programme for pre-primary children with narrative difficulties in a mainstream school setting. *Australian Journal of Learning Difficulties*, 24(1), 1-20.
- Handelzalts, J.E., Fisher, S., & Naot, R. (2014). Object relations and real life relationships: A cross method assessment. *Personality and Social Psychology*, 22, 160-177.
- Hannedottir, D. K. (2018). Do Youth with Separation Anxiety Disorder Differ in Anxiety Sensitivity From Youth with Other Anxiety Disorders? *Child Psychiatry & Human Development*, 49(7), 888-896.

- Hayden, M. C., Mullauer, P. K., Beyer, K. J., Gaugeler, R., Senft, B., Dehoust, M. C., & Adreas S. (۲۰۲۱). Increasing mentalization to reduce maladaptive defense in patients with mental disorders. *Frontiers in Psychology*, ۱۲, ۶۳۷۹۱۵. doi:۱۰.۳۳۸۹/fpsy.۲۰۲۱.۶۳۷۹۱۵.
- Hilty, D.M. (۲۰۱۵). Advancing science, clinical care and education: shall we update engel's biopsychosocial model to a Bio-psycho-socio-cultural model: *Psychol Cogn Sci Open J*. ۱(۱), e۱-e۷.
- Ivarsson, T. (۲۰۰۶). Normative data for the Multidimensional Anxiety Scale for Children (MASC) in Swedish adolescents. *Nordic Journal Psychiatry*, ۶۰(۲): ۱۰۷-۱۱۳.
- Keefe, JR., McCarthy, KS., Dinger, U., Zilcha-Mano, S., & Barber, JP. (۲۰۱۴). A meta-analytic review psychodynamic therapies for anxiety disorders. *Clin Psychol Rev*, ۳۴(۴):۲۰۹-۲۲۳.
- Kelly, F. D. (۲۰۱۴). *The Assessment of Object Relations Phenomena in Adolescents: Tat and Rorschach Measu*. Routledge.
- Kingery, J.N., Ginsburg, G.S. & Burstein, M. (۲۰۰۶). Factor Structure and Psychometric Properties of the Multidimensional Anxiety Scale for Children in an African American Adolescent Sample. *Child Psychiatry Hum Dev* ۳۷, ۲۸۷-۳۰۰. <https://doi.org/10.1007/s10578-006-0127-0>
- Parisuz, A., Najarpourian, S., & Mohammadi, K. (۲۰۱۱). The Effect of Intensive Short-Term Dynamic Psychotherapy on Marital Conflicts and Interpersonal Processing of Married Women with Emotional Divorce. *Iranian Evolutionary and Educational Psychology Journal*, (۱)۲: ۱۱۲-۱۲۲.
- Prout, T.A., Malone, A., Rice, T., & Hoffman, L. (۲۰۱۹). Resilience, Defense Mechanisms, and Implicit Emotion Regulation in Psychodynamic Child Psychotherapy. *J Contemp Psychother* ۴۹, ۲۳۵-۲۴۴. <https://doi.org/10.1007/s10879-019-094۲۳-w>.